

Zločin u Novskoj II

Izvještaji s praćenja ponovljenog postupka

18. prosinac 2012. godine – otvaranje glavne rasprave

Izveštava: Milena Čalić-Jelić

Suđenje prate: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Predsjednik vijeća je otvorio zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave i sastav sudskog vijeća na koji stranke nisu imale primjedbi. Nakon konstatacije da su ispunjene pretpostavke za održavanje glavne rasprave, vijeće je utvrdilo istovjetnost optuženika. Glavna rasprava je počela čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu.

Nakon što je pročitana optužnica, prisutnom optuženiku su predočene odredbe o njegovim pravima u postupku po odredbama Zakona o kaznenom postupku (ZKP). Pozvan da se izjasni o tome kakav stav zauzima prema optužnici naveo je da se ne smatra krivim.

Zamjenica ŽDO je predložila da se u svojstvu svjedoka ispitaju prisutni svjedoci Marijan Kumić, Boris Tutić i Damir Pupiće, a da se pročitaju iskazi drugih svjedoka te materijalni dokazi. Branitelji optuženika su sugalsni sa navedenim prijedlogom, uz napomenu da traže da se saslušaju svjedoci Čedo Borojević i Vojislav Vlahović.

Dokazni postupak

Svjedok Marijan Kumić

Svjedok je izjavio da su dana 18. ili 21. studenoga 1991. on, Tutić, Škledar, Leskovar i Raguž krenuli u pretrage kuća zbog mogućih snajperista i to bez posebne zapovjedi već samoinicijativno. U tijeku je bio jak napad na Novsku. Ne sjeća se da li je u toj grupi bio i Ante Perković. Pretraživali su kuće, u toj jednoj kući bili su civili u jednoj sobi. Radi pretresa kuće raspodijelili su se po prostorijama, svjedok je pretraživao jednu sobu na katu, u kojoj nije ništa našao pa je nakon pregleda izašao van iz kuće. Prilikom izlaska vidio je osobne iskaznice, ali on osobno nije nikoga legitimirao. Nakon izlaska iz kuće nije čuo nikakvu pucnjavu ili galamu iz kuće, jer je u tijeku bilo granatiranje Novska pa je stoga bilo nemoguće to čuti. Za ubojstvo civila je saznao tek poslije od policije nakon što je priveden. Svjedok je pojasnio da je on osobno u brigadu došao sa svojim oružjem, dok su drugi pripadnici zaduživali poluautomatsko ili automatsko oružje.

Svjedok Boris Tutić

Svjedok je izjavio da su on, Raguž, Leskovar, Perković, Škledar i Kumić išli u pretrese kuća te da su u jednoj kući zatekli civile; četiri osobe od kojih je jedna bila žena. U kući je pronađen pribor za čišćenje oružja te je jedan od civila predao potvrdu o predaji oružja policiji, ali bez pečata i potpisa. Dubravko Leskovar je razgovarao sa civilima, osobito sa tim jednim muškarcem, svjedok se sjeća da ga je Leskovar u jednom trenutku i ošamario. Svjedok se usprotivio takvim metodama ispitivanja (a koje je kasnije i sam proživio tijekom saslušanja u policiji) te je izašao iz kuće. Vani je već bio Marijan Kumić, potom je izašao Škledar ili Perković, a nakon 10 do 15 minuta i ostali.

Svjedok Damir PupiĆ

Svjedok je izjavio da poznaje optuženike jer je s njima bio pripadnik Prve gardijske brigade te su bili zajedno na ratištu kod Novske. Svjedok je bio pripadnik Prve gardijske brigade od 28. rujna 1991. do 26. prosinca 1991. te je za to vrijeme zadužio poluautomatsku pušku, potom puškomitraljez, a na kraju u prosincu 1991. automatsku pušku. Za vrijeme njegova boravka u Novskoj bili su smješteni u jednoj privatnoj kući i to od 7 do 9 vojnika i bilo je teoretske šanse da netko od vojnika uzme tuđe oružje. S njim u kući je bio Perković, dok se ne sjeća da li su bili optuženici Raguž i Škledar. O samom događaju iz optužnice nema direktnih saznanja, ali se sjeća da je par pripadnika odvedeno u policijsku postaju u Kutinu radi ubojstva.

Rješenja sudskog vijeća

1. Sudsko vijeće je odbilo prijedlog ŽDO za određivanje pritvora protiv drugookrivljenog Željka Škledara na osnovi čl. 102. st. 1. t. 4., zbog posebno teških okolnosti počinjenja kaznenog djela, kao neosnovan, dok je protiv prvookrivljenog Damira Vida Raguža određen pritvor temeljem čl. 102. st. 1. točke 1 Zakona o kaznenom postupku radi nedostupnosti istog hrvatskom pravosuđu (bijega).
2. Sudsko vijeće je riješilo da se zabrani pitanje zamjenice državne odvjetnice da svjedok Boris Tutić pojasni iz kojih je razloga drugačije iskazivao tijekom 1992. u drugom postupku/spisu, jer bi upotreba njegovog iskaza danog u drugom postupku u ovom predstavljala nezakonit dokaz.

Slijedeća rasprava zakazana **6. veljače 2013.**

Zapažanja:

U obrazloženju rješenja VSRH I Kž 809/10-7 sud je naveo da prilikom ispitivanja svjedoka iste treba detaljnije ispitati, osobito one osobe koji su na jedan način svjedočile u jednom, a drugačije u drugom predmetu.....svjedoku se ne može predložiti zapisnik o njegovom ranijem ispitivanju u nekom drugom kaznenom postupku, što je tijekom rasprave dovelo do ponovne nedumice kako ispitati svjedoka koji je različito svjedočio pred Vojnim sudom te u ovom postupku pred Županijskim sudom, ukoliko ga se ne može direktno pitati za razlike u navedenim iskazima.

06. veljače 2013. godine – nastavak glavne rasprave
--

Izveštava: Milena Čalić-Jelić

Suđenje prati i novinar Identiteta.

Svjedok Čedo Borojević

Svjedok je izjavio da ostaje kod svog prijašnjeg iskaza pred Županijskim sudom u Sisku dana 13. studenog 2010. te je dodao da je sa krim-tehničarem Vlahovićem obavio uviđaj mjesta događaja, da su tom prilikom izuzete čahure te je sačinjen foto-elaborat. Na poseban upit svjedok je izjavio da su u navedenoj kući u prizemlju zatečena tri muška tijela, dok je na katu kuće zatečena ženska

osoba. Na poseban upit svjedok je odgovorio da je prema njegovom sjećanju ista bila nađena naga. Svjedok je imao određeno iskustvo i prije na uviđajima jer je to radio od 1984. godine. Žrtve je poznao od prije, osobito bračni par Rašković, a i druge dvije žrtve iz viđenja jer i sam živi u Novskoj. Svjedok je potvrdio da je on potpisao i izradio zapisnik sa uviđaja te da sve što piše u njemu odgovara zatečenom stanju. Sjeća se da je na uviđaj bio pozvan i dr. Puškarić (danas pokojni) radi konstatiranja smrti žrtava.

Svjedok Vojislav Vlahović

Svjedok je izjavio da je radio u Policijskoj upravi u Kutini te da je bio upućen na uviđaj u Novsku, koji je odradio sa kolegom Borojevićem. Objasnio je da je na mjestu događaja fotografirao te fiksirao dokaze brojevima i kredom i izvršio potrebna mjerenja. On nije potpisao zapisnik o uviđaju jer je isti sastavio kolega Borojević čiji je to i bio zadatak. Sjeća se da je na uviđaju bilo više ljudi, ali ne zna da li je tamo bio i liječnik Puškarić. Nakon obavljenog uviđaja mjesto događaja je osiguravala redovna policija. Svjedok je izjavio da je očevid trajao više od dva sata, a kada su završili već je bio mrak.

Svjedokinja Marica Šeatović, udovica ubijenog Mihajla Šeatovića

Svjedokinja je opisala koje je sve radnje poduzimala te koje je sve državne institucije posjetila ne bi li saznala više o okolnosti ubojstva njena supruga i počiniteljima tog zločina, od posjeta Policijskoj postaji u Novskoj do DORH-a u Zagrebu gdje je razgovarala sa Glavnim državnim odvjetnikom i njegovim zamjenikom. Tek 2009. je službeno zaprimila rješenje Vojnog suda u Zagrebu o obustavi postupka protiv okrivljenika primjenom zakona o oprost. Tijekom 2004. je pokrenula i odštetni zahtjev koji je još uvijek u tijeku, a u kojem je bila obvezana platiti troškove parničnog postupka u iznosu od 9.000,00 kn. Na posebno pitanje je opisala kako je njen suprug imao neugodan susret sa jednim vojnikom HV-a, koji nakon što ga je legitimirao pod prijetnjom oružja sproveo do direktora njegovog poduzeća i tražio da ga otpusti. Tada mu je oduzeta osobna iskaznica, za koju ne zna da bi mu bila vraćena, a ista je nađena na mjestu zločina. Svjedokinja je izjavila da je od pokretanja odštetnog postupka često uznemiravana anonimnim telefonskim pozivima, koji nisu prijeteći, ali ima osjećaj kako se je provjerava.

Svjedokinja Ana Vujić, udovica ubijenog Ljubana Vujića

Svjedokinja je opisala kako je zajedno sa Maricom Šeatović obilazila državne institucije u potrazi za odgovorima, kako je poslije pokrenula i odštetni postupak, zbog čega danas zbog plaćanja troškova postupka žali. Objasnila je kako je tijekom 1992. bila primorana useliti u kuću pokojnog brata Miše Raškovića te je otišla na policiju u Novsku i zatražila dozvolu za useljenje. Prilikom ulaska u kuću zatekla je strašan prizor, sve je bilo puno krvi, i podovi i zidovi, namještaj je bio razbačen, a prilikom čišćenja pronašla je i velik broj čahura. Ista je prilikom razgovora sa policijom ponudila čahure, no rekli su joj da su ih izuzeli u dovoljnom broju.

Slijedeća rasprava zakazana **4. ožujka 2013.**, a branitelj prvookrivljenog je dobio rok od osam dana da posebnim podneskom obrazloži svoj dokazni prijedlog za saslušanje svjedoka koji ima neka saznanja iz razgovora sa pok. Dubravkom Lesovarom, ali koji ne bi želio biti saslušan na javnoj raspravi, niti da se zna njegov identitet.

Foto-elaborat sačinjen tijekom uviđaja nije sastavni dio sudskog spisa jer je isti nestao tijekom postupka pred Vojnim sudom u Zagrebu. Dodatno će se ispitati rok čuvanja negativa u policijskim arhivima.

4. ožujka 2013. godine – nastavak glavne rasprave

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Dokazni postupak nastavljen je ispitivanjem **svjedoka Drage Prše**.

Radi zaštite osobnog i obiteljskog života svjedoka **isključena je javnost** sa glavne rasprave.

U nastavku dokaznog postupka pročitana je dokumentacija koja se nalazi u spisu:

- zapisnik o uviđaju od 22.11.1991.
- zapisnik o balističkom vještačenju od 24.12.1991.
- zapisnik o balističkom vještačenju od 16.1.1992.
- dopis Glavnog stožera Oružanih snaga RH Odjelu vojne policije od 10.11.2009.
- potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od 20.12.1991.

Uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi svjedoka:

- Zrinka Hatvalića sa glavne rasprave od 16.4.2010.
- Steve Kovačevića, Dušana Zečevića i Vojina Maštruka sa glavne rasprave od 13.4.2010.
- Zdravka Šobata i Svetka Pejića sa glavne rasprave 9.3.2010.
- Nikice Vujića sa glavne rasprave 8.3.2010.
- Marije Nemeć od 26.11.2010.

Obrana optuženika

Optuženi Željko Škledar koristio je svoje pravo i nije iznio obranu niti odgovarao na postavljena pitanja.

Završne riječi stranaka

Zamjenica ŽDO kazala je da ostaje kod završne riječi iznesene na glavnoj raspravi pred Županijskim sudom u Sisku 16. travnja 2010. Dodala je kako je nesporno da su 21. studenoga 1991. u Novskoj za vrijeme oružanog sukoba Hrvatske vojske i srpskih paravojnih postrojbi ubijeni civili Mišo Rašković, njegova supruga Sajka Rašković te susjedi Mihajlo Šeatović i Ljuban Vujić. Sporno je bilo tko ih je ubio i zbog čega. Dokaznim postupkom dokazano je da su to učinili upravo okrivljenici Raguž i Škledar zajedno sa sada pokojnima Dubravkom Leskovarom i Antom Perkovićem zbog toga jer su bili Srbi po nacionalnosti.

Taj zaključak proizašao je iz iskaza svjedoka i materijalnih dokaza. Okrivljenici su bili pripadnici I voda I gardijske brigade HV-a. Inkriminirane večeri oko 22,00 sata su zajedno sa pok. Leskovarom, pok. Perkovićem, Tutićem i Kumićem došli u kuću Miše Raškovića gdje su započeli pretraživati kuću tražeći skriveno oružje. To proizlazi iz iskaza svjedoka Tutića i Kumića. Znali su da su civili srpske nacionalnosti što je bio motiv zločina. Sajka Rašković odvedena je iz dnevne

sobe gdje se nalazila sa ostalima na kat kuće gdje je natjerana da se skinе gola. Dubravko Leskovar je u prizemlju kuće šamarao muškarca kojeg je ispitivao o oružju. Kumić i Tutić se nisu slagali sa tim postupcima radi čega su izašli iz kuće, a to proizlazi iz njihovih iskaza. Idućeg dana su u kući pronađeni ubijeni muškarci u prizemlju, a na katu kuće nađena je žena prerezanog vrata i sa strelnom ranom. Utvrđeno je kako su muškarci u prizemlju ubijeni hicima iz automatske puške koju je dužio pok. Leskovar, dok je Sajka Rašković ubijena hicima iz poluautomatske puške koju je dužio Damir Pupić, koji nije bio na mjestu događaja. Iako su sudionici događaja Kumić i Tutić iskazali da su iz kuće izašli, a da je potom izašao i okr. Škledar, njihove iskaze smatra usmjerenim u cilju otklanjanja krivnje od okr. Škledara. Svjedok Tutić nije bio siguran je li Škledar izašao za njima van, iako je u prvom navratu tvrdio da jest. Svjedok Tutić rekao je da su nakon što su izašli iz kuće ostale čekali 10-ak minuta i kada su izašli van zajedno su otišli u bazu. No suprotno njegovom iskazu, svjedok Kumić rekao je da su po izlasku iz kuće ostale čekali 1-2 minute. Istaknula je kako su okrivljenici Raguž i Škledar nedvojbeno bili na mjestu događaja i sudjelovali u zločinu iako su svjedoci Kumić i Tutić željeli otkloniti odgovornost od Škledara. Napomenula je kako je Tutić iskazivao u potpunosti drugačije nego prilikom ispitivanja pred Vojnim sudom u Zagrebu kada je izričito tvrdio da su on i Kumić izašli iz kuće, a ostala četvorica su ostali u kući iz koje su se čuli jauci i pucnjevi pa da su potom sva četvorica izašla van. U postupku nije utvrđena točna uloga sve četvorice, no evidentno je da im je namjera bila zajednička. Smatra da su opisanim postupanjem okr. Damir Vide Raguž i okr. Željko Škledar ostvarili sva zakonska obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva pa je predložila da ih sud proglasi krivima i osudi po zakonu.

Branitelj okrivljenog Raguža izrazio je pijetet prema žrtvama ovog kaznenog djela kao i prema svim žrtvama Domovinskog rata.

Napomenuo je kako je ukidbeno rješenje VSRH navelo pet bitnih točaka koje je trebalo raščistiti. Jedna se odnosi na detaljnije ispitivanje svjedoka što je i učinjeno u ovom ponovljenom postupku VSRH tražio je da se revidiraju činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda u smislu materijalnih i personalnih dokaza. Ukazao je na potrebu saslušanja svjedoka Damira Pupića koji je i saslušan. VSRH ukazao je i na potrebu za dokazivanjem tvrdnje iz optužbe da su civilne osobe prvo bile fizički zlostavljane, a potom likvidirane. Peta točka na koju je ukazao VSRH je da se utvrdi o kojem stupnju supočiniteljstva bi se radilo.

U pogledu materijalnih dokaza obrana je istaknula zapisnik o uviđaju od 21.11.1991. kao i zapisnike o balističkom vještačenju od 16.1.1991. i 24.12.1991., temeljem kojih je utvrđeno da je u dnevnom boravku nađeno deset čahura koje su ispaljene iz puške koju je dužio Dubravko Leskovar, a da je u spavaćoj sobi na katu nađeno sedam čahura ispaljenih iz puške koju je zadužio Damir Pupić.

Postavio je i pitanje problematiziranja zapisnika o uviđaju na koje je ukazala zamjenica ŽDO kada je navela da je evidentno da sa mjesta događaja nisu izuzete sve čahure. Obrana je također ukazala na vjerodostojnost zapisnika o uviđaju. Ukazao je na iskaze policajaca koji su obavljali uviđaj iz kojih proizlazi da Borojević i Vlahović nisu detaljno pregledavali ozljede. Međutim, iz zapisnika o uviđaju slijedi da su te ozljede detaljno pregledane. Iz toga se izvodi zaključak da je netko drugi pisao zapisnik ili da činjenice koje proizlaze iz zapisnika nisu istinite.

Konačno obrana tvrdi kako nema niti jednog dokaza koji bi okr. Raguža povezivao sa konkretnim događajem na način kako tvrdi optužba. Materijalni dokazi kao ni personalni niti u jednom dijelu ne terete njegovog branjenika. Rekao je kako treba biti svjestan činjenice da se čitav događaj zbio u vrijeme agresije na RH i to na jednoj od najslabijih točaka obrane pa je razumljivo da je dokazni materijal manjkav, iako i takav kakav je ne tereti njegovog branjenika. Predložio je donošenje oslobađajuće presude.

Branitelj okrivljenog Škledara naveo je kako nije sporno da su ljudi ubijeni pa je u svoje ime i u ime svoga branjenika izrazio sućut žrtvama, obitelji i prisutnoj gospođi Šeatović. Naveo je kako

se njegovom branjeniku ne može na teret stavljati teška inkriminacija, a da za to nema nikakvih indicija, indicijalno zatvorenog kruga, a najmanje materijalnih i personalnih dokaza. Nakon što je vijeće po instrukciji višeg suda detaljno, okolnosno i cjelovito saslušalo svjedoke Tutića i Kumića, iz njihovih iskaza nedvojbeno proizlazi da Željko Škledar nije sudjelovao u teškoj inkriminaciji, iako ne poriče da je bio dio grupe koja se optužnim aktom spominje te da je bio na licu mjesta. Izuzeti materijalni tragovi sa mjesta događaja također ne ukazuju na išta što bi ga povezalos sa smrtnim stradavanjem oštećenih. Samo sudjelovanje u grupi koja se optužnim aktom spominje, bez indicija, a kamoli dokaza ne može se povezati sa radnjama njegovog branjenika. Predložio je da se opt. Škledara oslobodi kaznene odgovornosti za teško kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

Okr. Škledar naveo je da u potpunosti ustraje u govoru svoga branitelja i da izražava sućut nazočnoj oštećenici, a zahvaljuje Bogu što je sa njega i sa njegove obitelji konačno skinut križ.

7. ožujka 2013. godine – objava presude

Presuda

Prvookrivljeni Damir Vid Raguž i drugookrivljeni Željko Škledar oslobođeni su optužbe da su 21. studenoga 1991. godine u Novskoj zajedno sa pripadnicima I voda I gardijske brigade HV-a i to Dubravkom Leskovarom i Antom Perkovićem (obojujica pokojni) te sa Marijanom Kumićem i Borisom Tutićem u uniformama HV-a i naoružani puškama oko 22 sata ušli u kuću Miše Raškovića u kojoj su se osim njega nalazili i njegova supruga Sajka Rašković te susjedi Mihajlo Šeatović i Ljuban Vujić, po dogovoru sa pok. Leskovarom i pok. Perkovićem, civile zlostavljali, a potom u dnevnom boravku u muškarce rafalno ispalili više metaka i tako im nanijeli više strelnih rana, usmrтивši ih na mjestu, a Sajku Rašković odveli u spavaću sobu na katu kuće, natjerali je da sa sebe skine odjeću i legne na krevet, nanijeli reznu ranu vrata te iz poluautomatske puške u nju ispalili više hitaca usmrтивši je na mjestu.

U obrazloženju oslobađajuće presude, istaknuti su ključni iskazi trojice svjedoka Kumića, Tutića i Prše. Prva dvojica su također kao pripadnici voda nazočili djelomično ovom događaju. Iako u nekim dijelovima njihovi iskazi nisu ujednačeni (u pogledu vremena kada su se nakon izlaska iz kuće uputili prema bazi) obojujica su tvrdila kako su čim je počelo maltretiranje civila, izašli iz kuće, a ubrzo nakon toga izašao je i Škledar. Sud je u tom dijelu njihova iskaza njima poklonio vjeru pa je okr. Škledara oslobodio optužbe.

Sud je poklonio vjeru i svjedoku Dragi Prši, koji iako nije bio nazočan samom događaju ima o istome određenih saznanja. Iako je ovaj svjedok u ranijim fazama, u istrazi i na glavnoj raspravi, rekao da nema saznanja tko su počinitelji ovog zločina, u ovom postupku svjedok je drugačije iskazivao. Iz njegova iskaza proizašlo je da je počinitelj ovog zločina zapravo pok. Dubravko Leskovar, moguće i pok. Perković, a da Damir Vid Raguž nije sudjelovao u zločinu jer je nakon maltretiranja na katu kuće izašao iz kuće jer više nije mogao gledati što se događa. Također svjedoku Prši upravo je pok. Leskovar jednom prilikom priznao da je on osobno počinio zločin. Svjedok je objasnio kako mu je Leskovar na dubrovačkom ratištu spasio život te na neki način iz zahvalnosti nije o njegovom priznanju želio ranije govoriti. Sud je ovakav iskaz procijenio uvjerljivim i dojmljivim pa je i okrivljenika Damira Vida Raguža oslobodio optužbe jer on također nije imao ulogu u sudjelovanju u zločinu.